

A lap szellemi közlésére vonatkozó minden közlemény a szerkesztőség nevére küldendő.

Kiadóhivatal:

Strausz Sándor könyvkereskedése. Ide küldendők az előfizetési díjak, nyiltterek és hirdetések.

Telefon szám 34.

magyar és horvát nyelven megjelenő társadalmi, ismeretterjesztő és szépirodalmi hetilap.

Megjelenik hetenkint egyszer: vasárnap.

Előfizetési árak:

Egész évre 8 knt.
Fél évre 4 kor
Negyed évre 2 kor
Egyes szám ára 20 fillér.

Hirdetések jutányosan számíttatnak.

Nyilttér példányra 50 fillér.

MURAKÖZ

Feladó szerkesztő:
IRINYI KAROLY.

Főszerkesztő:
MARGITAI JÓZSEF.

Kiadó és lapkiadónos:
STRAUSZ SÁNDOR.

A magyar tőke a magyarsáért.

Megmozdult hát mégis! Amit nem hittünk volna az utolsó évek nyomasztó hatása alatt, amit nem reméltünk már, mikor váltig biztaltak egy szebb jövővel: a magyar nagy tőke — mely csakugyan létezik s eddig csak bujdosott a közérdek előtt — megmozdult, hogy segítők kezét nyújtson a sarokba szorított magyarságnak, a tulajnyagra nőlt szarvú nemzetiségekkel szemben.

Tudjuk nagyon jól s e helyen is gyakorta megirtuk, hogy a nemzetiségi pénzüzetek, nyereségük nagy részét nem a részvényesek érdekeinek megőlésére fordítják, hanem az ő szempontjukból hazafias, a mi szempontunkból igen nagy kárral járó nemzetiségi mozgalmak buzdítására, elősegítésére s istápolására fordítják. Egymásután felsorolhatnók az erdélyi román pénzüzeteket, melyeknek kényerlen tanul száz, meg száz magyar nemzetiségű román diák európai műveltséget, nemcsak hazai egyetemeken, hanem a külföldi leghíresebb főiskolákban, hogy azután kiművelődve, annál erősebb harcokkal találkozzék a magyarság. Nem kimélnék sem fáradságot sem költséget, hogy azt a hatalmas propagandát, mely minket magyarokat a külföld előtt lealáz, meggyanúsít, sőt gyakorta megrágalmaz, előmozdítsák, szítsák s életben tartsák.

Eddig a sok s nagyfokú s még nagyobb nyereséggel dolgozó magyar pénzüzetek egyikének sem jutott eszébe, hogy azokból a rengeteg feleslegekből, melyeket már elszámolni sem merészelnék, valamint nyujtsanak a magyarság propagandájának céljára. Nem jutott egynek sem eszébe, hogy ott messze, az erdélyi havasok mögött, miként szorítják ki a magával tehetetlen ma-

gyar elemet, hogy helyet adjanak a románoknak. A szászok nagy lökéje is hovatovább lehetetlenné teszi nemcsak a magyar terjeszkedést, hanem egyáltalában a magyar ember ottléteit. Ugyanezt látjuk a felvidéken, ahol a tót pénzüzetek, vállvetve az Amerikában megtollasodott tót nemzetiségű lakossággal, egymásután kaparintják kezeik közé a valamikor magyar birtokos osztály földjeit, hogy ott erős nemzetiségű társadalmat alkothassanak. A Bácskában ugyanezt teszik a szerbek.

Csak a magyarsáért, mely a külföldi lapok hazug híradásai szerint minden nemzetiségnek elnyomója, csak ezért a szerencsétlen nemzetért nem emelle fel pártoló karját senki sem. Legkevésbé a magyarok, akik inkább egymást marják, régi rossz recept szerint, semhogy egymás segítségére sietnének.

Ezekben a válságos s szorongatott időkben végre megmozdult az első rög, mely hivatott hatalmas lavinává dagasztani azt a hazafias mozgalmat, melyet az ország első pénzüzete, hetvenöt éves fennállása alkalmából indított útnak.

A Fáy András alapította Pesti Magyar Első Takarékpénztár egyesület észévi közgyűlésén Falussy Árpád elnök indítványozta azt, hogy az intézet jövő évre átvendő, majd egy milliót kitevő, feleslegéből egy százalékat egy oly kulturális alap megteremtésére fordítsa évenként, mely segítségére siessen a nemzetiségi vidékeken lakó magyarságnak, hogy sikerrel vehesse fel azt a harcot, melyet ott létfenntartása s a magyarság fennmaradása érdekében viv. Egyben azt indítványozta az egyesület elnöke, hogy hívják fel a magyarországi többi 850 intézetet hasonló akció megindítására, melyre a jelenlegi szorongatott viszonyok között a magyar-

ságnak, — ha az ezer esztendőn át vérrel, verejtékkel megörzött hazát tovább is uralni akarják, feltétlenül szüksége van.

Falussy e hazafias indítványát a jelenlevő részvényesek egyhangú lelkesedéssel tették magukévá s mi most e helyen, megismételjük e jeles hazafi indítványát s felhívjuk pénzüzeteinket, hogy e nemes alapra tölük telhető mértékben, de feltétlenül s minden esztendőben áldozzanak. Mutassák meg azt, hogy a magyar tőke is tud lelkesedni a magyar érdekekért s hogy bennük is oly fennen lobog a hazafias érzés, mint azokban a nemzetiségi pénzüzetekben, melyek, az ő szempontjukból dicsérendő — nagy áldozatokat tudnak hozni, a saját nemzetiségi érzületükért.

Hisszük, hogy a nagy veszedelmek idején minden magyar megtalálja nemcsak szívét, melyet a tőkénél sokszor és sokáig hiába kerestünk, hanem a józan esztét is, mely azt parancsolja, hogy mentjük meg magunknak ezt az országot, melyet őseink karddal szereztek, de amit az utódok véres verejtéke avatott azzá, amivé lett

Az Esperantó.

Ira: Kelemen Ferenc.

Mintegy 25 évvel ezelőtt a nagy eszmék és gondolatok kéklő égboljában egy ragyogó üstökös csillag tűnt fel, melynek vállkő fénye csak egy pár évvel ezelőtt érte el sőtét Magyarországot. Az Esperantó világnyelv üstökös csillaga volt ez, mely annak idején hódító ragyogással mosolygott le a bámolód emberiségre. Mint valami diadalmas uralkodó cesar úgy jelent meg az égen, a nemzetközi nyelv gondolatának megvalósítására irányuló törekvésnek korábbi halvány csillagai nyomán s ma 25 évi csodás ragyo-

Kaszinó-Kabaré.

A helybeli Kereskedelmi Kaszinó barátságos szervezete ismét nagyon kedves milióné mutakozott be. A programmba vett idei farsangi mulatság e hó 7-én zajlott le szokásos fényes keretben. Nagyvárosi előkelőséggel bontakozott ki ez alkalommal is karaktisztikus család jellegével, mely az összejöveteleket ebben a kaszinóban, mindenkre nézve mindenkor kellemessé és kedvessé teszi.

Ezúttal kabaré jegyében folyt le a farsangi mulatság. A tavalyi bizár dominóképet idén művelési színvonalon álló, komoly kabaré váltotta fel, akkora programmal, mely két estélynek is kielégítő anyagot szolgáltatott volna. S dacára annak, hogy a műsor 11 pontból állott, a közönség mégsem üremlenkedett. Évezte a program gondos összeállítását, ügyes előkészítést s gyönyörködött annak minden legröbbsé nuánzásában való művészi kidolgozásában.

Az estély pontban 9 órakor kezdődött.

A konferánzió szerepét Schfer Ella töltötte be nyugodtan, szellemesen. Prologjába belefoglalta Csáktornya lezajlott aktualitásait: a fűrészelés és a Magyar Bank vállalatát s úgy tört át azok sikeres vállalkozása révén a kabaré kockázatos

rendezésén. Mely hasonlat azonban nem volt találó, mert a program fényes sikere feleslegessé tett minden aggodalmat annak kivételét illetően. A műsor prologját Gráner Sárika játszotta el bájosan. A »Felhívás keringőre« biztató introdukciója volt a kabarének. A zongora szinte bezedés lett a kicsi újjak alatt és kedvesen csevegett Gráner Sárikanak abbéli törekvéséről, hogy minél közelebb férjen a közönség szívéhez — a kabaré érdekében.

Hasonlóan rokonzenes volt a következő pont: »Tetszik a bluzom Muczuka?« jelenet is. Weisz Bözsike és Mekovecz Károly nagy csatapatával csépelltek benne azt az üres szalmát, mely a házas felek harmoniáját néhanapján félreértésből megzavarja.

Eredeti volt a Fütty-kuplé Newyork népe című operettből. Ebben a két Benedikt nővér remekelt igazi virtuozitással. Benedikt Elza füttye dicséretére vált volna bármely kabare-füttylőnek. Meg is újratatták füttyét.

Az első rész slágerje Pollák Janka magánjelenete volt. Graciotizással kedveskedett első pongyolájában, mely 17 éves szíve érzelmelt, egész őszintén megszólaltatta a deszkákat — a pongyola titulusa alatt. S érthetően találtuk, hogy Pollák Janka nem távol a 17-től — oly természetesen őszinte volt.

A szünet előtt Pátkai Lujza diszkrét zongorakísérete mellett Vekerle Ferenc énekelt kupiékát érzelmesen, a közönség élénk tetszését kiváltva; a szünet után pedig Vajda Andor szavalt. Előadta Benedikt Katinka zongorajátéka kíséretében Arany János »Tetemrehívás« balladáját. Úgy Vajda Andor kialakult előadóképességét, mint kísérlőnek a billentyűk precíz kezelését a hallgatók elismeréssel honorálták.

Nagy hatást keltett a II. rész kimagasló repris darabja: »A nagy nap előestetéje.« Ebben a magánjelenetben Pátkai Lujza ragyogtatta előadó tehetségét. Sikerülten állította élénk a doktoriasszonyt, aki emancipált elvei dacára, a szerelem hálójában, szívesen hajja fejét — a főkötő alá.

Újabb tetszetős műdal és kuplé után, melyeket Somló Sándor énekelt nagy rutinnal, Hirschmann Bözsike színes zongorajátéka mellett, két pontja következett a programmal, amelyek az emlékeztetés estének csattanói voltak.

Az egyik »Jaj a feleségem, vagy röviden a Kapocs« jelenet, a másik »Székely Rapszódia« zongorajáték volt.

A jelenet szereplője Samuelly Ottóné, a rapszódia interpretátora Reiter Lajosné volt. Mindkettő nagy műveltséget nyújtott a közönségnek. Samuelly kitérő alkotónak bizonyult, aki a színpadon otthonos, természetes játékával, ügyes

gása után csak még vaktóbb a ténye, csak még nagyobb a hatalma. Emberi kéz, emberi teremtő erő toltá fel e csillagot a kétkörmennyekbe, honnan azóta évtizedeken át arany sugárképekben omlik szét a világszeretet dicső fénye!

Oh Zamenhof! A te kezéd, a te elméd, a te csodás telkesedésed és bámulatos kitartásod volt csak képes arra, hogy egy Esperantót alkosson!

Ez a világ ma még olyan, mint egy nagy bábeli nyelvezavar; 860 különféle nyelvet beszélő emberlőmög csoportosul egymás mellé zür-zavaros rendtelenségben. 860 különféle színű kockából van összerakva a föld egész lakossága; kockákból melyekből csak gyűlölet, irigység, s nem az együvé tartozás, a kölcsönös szeretet melege árad ki.

Az emberi szívnek a szeretet e meleg házának — ma még nagyon csekély az átfogó képessége, s igazán értékes virágait: az emberszeretet nemes rózsáit, csak a hasonló nyelvűeknek nyújtja. A más nyelvűek idegenek nekünk, s sajna hogy történelem és nevelés csak fokozzák ezeket a szerencsétlen emberi érzéseket. Csak azok, kiket intelligenciájuk, értelmiségük az emberi élet megértésének kissé magasabb fokára emel fel, képesek emberszeretők szárnyait a különféle nyelveket beszélők fölött egyformán kiterjeszteni; a nagy tömeg azonban még mindig nem tud felelődni a valamennyien Isten képre vagyunk teremtve élet igazság megértésének magasságára.

Hol van még az a boldog idő, mikor ennél a nagy világnak minden egyes lakója egyforma szeretettel borul majd egymás kebelére! Hol vannak még az általános, egyetemes emberszereteti dicső napjai! Évezredek fejlődés nem volt elég hozzá!

A kultúra, a civilizáció szüntelen előbbre viszi az embert, de egyelőre még leginkább külsőségekben nyilatkozik csak meg ez az általános munka; az emberi lélek sötét mélységeibe csak egy-egy eltévedt sugara száll le néha néha, hogy elpusztítsa ott egy pár gonosz indulat mikroba-ját.

Mikor fogja végre ezt a sötét mélységet valami tisztító fény teljesen bevilágítani, mikor fognak abból az ós állati vonatkozások teljesen kivészni, s a megtisztult mezőkön mikor fog végre feltámadni a minden gon-

noszságtól, gyűlöléstől, irigységtől megtisztult emberi szív illatos virágerdejé.

Amikor egy pár évvel ezelőtt a nemzetközi nyelv gondolataival elsősorban foglalkozni, s a már akkor világszereteltem Esperantóval megbarátkozni kezdtem — úgy éreztem, hogy legszebb álmaim: az általános emberszereteti szent ügyének édes álmai, egy lépéssel közelebb jutottak a megvalósulásához. Azóta ez a kezdetben nagyon bizonytalan érzés csak megerősödött bennem, s ha ma végig tekintek a világ minden sarkából hozzám verődött képes lapokon és leveleken, azt hiszem, hogy két az emberiség átugrotta a fejlődés egy-két lépcsőfokát és máris elérkezett az emberszereteti dicső korához.

Az a meleg, barátságos szeretet, mely e világot járt sorokból felém árad, egy távoli jövő légtörének harmonikus zenéje, melynek ritmikus mozgása rezgésbe hozza az emberi szív legtitkosabb hurjait.

Valahányszor kezembe akadnak e gondosan megöröztült esperantó íráskönyvek, mindig összecsorol a lelkem és a legelső „samideano” szónál úgy érzem, mintha máris ledőltek volna a nemzeteket egymástól elválasztó kínai falak és mintha azok romjai felett máris ott ragyogna: a közös nyelv, a kölcsönös szeretet dicső napjai.

Pedig milyen hosszú meg az út odáig!

Az emberiségnek közös nemzetközi érintkező nyelvvel való ellátása nagyon régi törekvés és hasonló eszméért Rajmundus Lullus angol tudós már 1561-ben tűzhalált szenvedett. A régi időkben a nemzeti elzárkózottság korában azonban ez nem volt még égető közszükséglet, s bár az ókor kalandos természetű kereskedői a föníciaiak, görögök nemzetközi utazásai alkalmából már érzékenyen átéltek a soknyelvűséggel együttjáró kellemetlenségeket, mégis akkor az egységes nyelv eszméjének leginkább egyes korukat gondolkodásban és érzésben évszázadokkal megelőzőtt tudósok és írók voltak kizárólagos hívei.

Csak a legújabb időkben, a közlekedési eszközök fejlődésével a nemzetközi érintkezés intenzívebb alapokra való fektetésével kezdett szélesebb rétegben gyökereket verni az egységes nemzetközi nyelv égető szükségességének gondolata, s vert nagyobb hullámgűrűket e gondolat gyakorlati megvalósítására irányuló törekvés.

Egy varsói orosz nyelvvel szemorvosnak Dr. Zamenhof Lajosnak nevéhez fűződik az első igazán értékes a gyakorlatban már régen bevált műnyelve: az Esperantó megalkotásának dicsősége!

Az emberiség fejlődésének nagy ügyét szolgáló szellemek alkotották a Zamenhofnál zsenialisabb, csodálatosabb dolgot is, de ennél gyakorlatibb értékkel bíró, az egész emberi nemre nézve hasznosabb alkotást még soha senki sem produkált.

K Ü L Ö N F É L É K.

— **Kettős eljegyzés.** Strausz Sándor könyvkereskedőnek, lapunk kiadótulajdonosának Rika leányát Dukess Ferenc szombathelyi ékszerész, Lily leányát pedig Klein Ernő, a Magyar folyam- és tengerhajózási társaság Lom-i (Bulgária) állomásfőnöke jegyezték el.

— **Kinevezés.** Öfelsége a király a magyar igazságügyminiszter előterjesztésére Szabó Győző perlaki járásbíró jelenlegi székhelyén a VII. fizetési osztályba sorozott járásbíróvá nevezte ki.

— **Halálos szerencsétlenség.** Vashegyen Bauer Vida és Jakopicz András napszámosok terméskövet fejlettek. A munkák közben gondatlanságból földomlás történt és Bauer Vida 41 éves vashegyi lakóst agyonnyomta. A vizsgálatot megindították.

— **Csáktornya közeg előjárósága** mindenféle téves híreszteléssel szemben figyelemzeli a sertés vásárló és eladó közönséget, hogy Csáktornyan a sertés vásárok ezután is akadálytalanul megtartsanak.

— **Meghívó.** A Csáktornyai izr. nőgyógyászati ma délután 3 órakor tartja a hitközség tanácstermében rendes évi közgyűlést, melyre a L. tagok lehetőleg teljes számban való megjelenését kéri az elnökség.

— **Allami szemkórház Nagykanizsán.** A belügyminiszter értesítette Zala vármegyét, hogy Nagykanizsán modern, nagyarányú állami szemkórházat létesít.

— **Jönnek a színészek.** Február hó végén színészek jönnek Csáktornyára. Az operette-jellegű társulat 32 tagból áll s igazgatója Kiss Árpád, az Országos Színészegyesület igazgatótanácsosa. A színészek most Tapolczán járszának.

— **Új közigazgatási bizottsági tagok.** Zala vármegye közigazgatási bizottságába a f. hó 9-én megtartott törvényhatósági gyűlésen Hajós Ferenc dr. és Zilán Gyula dr. országgyűlési képviselőket választották meg egyhangulag.

— **Táncmulatság.** A Perlaki Önkéntes Tűzoltó Testület a rendes évi teli táncmulalmát e hó február 1-én tartotta a „Muraköz” szálloda összes emeleti termeiben. Ez évben különösen nagyobb érdeklődés mutatkozott a táncmulatság iránt amit fenyesen igazolt a megjelentek nagy száma és a jövedev, mely a reggeli órákban is egyre fokozódott. Felül-fizeteli szívesek voltak: Bányai Piroska 23, dr. Hajós Ferenc (Csáktornya) 10, dr. Pichler Gyula, dr. Noszlopy Gáspár, dr. Zakál Lajos 5—5, Dr. Reményi Zoltán, Lange Kelemen, Sipos család 4—4, Novák Mátyas, Hirschsohn Miksa és Viktor 3—3 dr. Szabó Zsigmond, Strausz Béla 250—250, Fischa András (Tüskegyógy) Molnár Karolin (Nagykanizsa), Ebenspanger Miksa, Svasztis Ödön, dr. Vajda Béla, Zala József 2—2, Heimer Lipót, Weiszstern József, Herman János 150—150, Peczheng József, Fuhs Kálmán, Britvics János, Toma István, Maltersdorfer Vilmos, Indrák Antal, Zsitik János, Vogrincsic Nándor, Banelly László, Karczag Béla, Lukocsics Miksa, Székely Lajos, Adamovics Iván, Ungár István 1—1 koronát; Englisch József 60, Kecskés Mátyas, Sámson László, Fletten Jakab 50—50, Mlinárics István 40, Almásy József, Hajdinyák Márton 20—20 fillért. Mely adományokért ez úton is fogadják a testület köszönetét.

— **Allandó mozi.** A helybeli mozi vasárnapi előadásai során ismét szép és vonzó programot produkált. Szinre került mint sláger Odette dráma, egy kaland története 4 felvonásban Ritta Sacchetto híres ausztráliai táncosnő főszereplésével. Kiegészítő pontjai az előadásoknak voltak: aktuális képek, A fürdő szépe, Az orvos akarata ellen sít. A keddi beszélő mozgóképi szenzáció előadása iránt nagy az érdeklődés.

pártnerjével, Somló Sándorral, egy kedves, ismert házaspárral elevenített fel s általa bőséges alkalmat adott nemcsak méltányló elismerésre, de zajos tapsokra is.

Reiter L. jánó pedig szívvel-lélekkel érezte át a rapszódia intencióit s kitűnő technikával, magyaros táncszel s precizitással és briliáns színészettel előadott zongorajátékával fényes epizódot nyújtott a mű-örvének.

A program előre megállapított pontjai közé, soron kívül illesztették Wollák Béla dr. „Wohltháigéti Akadémia” című szavaltával, mely bár ügyes volt, de nagyobb emociót nem okozott, mert — német volt.

Annál zajosabb hatást keltett Hirschmann Rózi és Somló Sándor, akik rendkívül mozgékonyággal, ügyesen adták elő egy Apacs táncot. A műsor pontban éjfélkor ért véget.

Ezzel a közönség a kaszinó elegáns helyiségeiben szíjjel ocsogva és elhílyezkedve, fiatalja táncra perdült s Jónás Laci bombárdi cigánybandája mellett kiválóan kivirradtíg hódolt Terpsycho-reának.

A mulatságnak, mely sokáig emlékezetes marad a jelenlétűeknek, csak a késő hajnali órák vetettek véget.

— **A vármegye közegészségügye.** A vármegye egészségügyi állapota november és december hónapban nem volt kedvező, a perlaki járásban a vörheny is lépett föl járványszerűleg. A betegek közül roncsolt toroklabban 11, hasfúszban 3, vörhenyben 20, tőkhurutban egy beteg halt meg. Ápolás alatt maradt 33 egyén. — Öngyilkosságot 4-en követtek el Véletlen szerencsétlenségből bekövetkezett halálnak 8 egyén esett áldozatul. Szerencsétlen szülésnek 11 esetében volt orvosi beavatkozásra szükség. Elmekórnak 9 esete képezte hivatalos beavatkozás tárgyát. Veszelt ebmarás következtében 1 beteg szállítottatott a budapesti Pasteur-intézetbe

— **Közgyűlés.** A Csáktornyai Jótékony Nőegylet f. hó 11-én d. u. 3 órakor az I. sz. ovoda helyiségében tartotta meg rendes évi közgyűlését. A részletes titkári jelentés ismertette az egylet múlt évi működését, a pénztári jelentés pedig az egylet vagyonának és jövedelmeinek lelkiismeretes, pontos, a legnagyobb precizitással való kezeléséről tett tanúságot. Az összes számadások 2 számvizsgáló bizottsági tag által felülvizsgáltattak, a bizottság a számadásokat a legnagyobb rendben találta.

Az egylet vagyonja 1912.
év december 31-én . . . 6362 15 K
Az egylet vagyonja 1913.
év december 31-én . . . 6487 99 K

Szaporulat 125 84 K

— **Kimutatás.** A Drávavásárhelyen február 1-én megtartott iudiciumi táncmulatság alkalmával a következő felülfizetések történtek: Ivancsics György 10 80; dr. Hajos Ferenc (Csáktornya) 10; Filipich Lajos 9 40; dr. Wolf Béla, Mayercsák Béla (Csáktornya) 5—5; dr. Huszár Pál (Csáktornya) 4 40; Prelozsnay Antal 4; Rantes Menyhért 3 80; Tömör Boldizsár (Csáktornya) 3 40; Marinovics Ferenc, Frász Tamás 3 20—3 20; Mártán György 2 80; Meider Mór 2 60; Grau Géza (Csáktornya), Vreszk Jenő (Vinkovci), Keleti Samu 2 40—2 40; Singer Salamon (Kisszabadka), özv. Sray Ferenc, Kovacsics János és neje, Löwensohn M. ksa, Zsindarics György, Zsindarics István, Novák Mihály, ifj. Kresinger György, B. Jek Mihály, Lusztig József és fia, Spczár Elek (Pusztafa), Prelozsnay István 2—2; Schlesinger Lajos (Csáktornya) 1 60; Loparics Ferenc, Csakathurner Ignác, N. N. 1 40—1 40; Tomasics Antal, Novák Ferenc 1 20—1 20; Jakóts Bertalan (Csáktornya), Frász Kálmán (Zágráb), Golub Ferenc (Szentorbánhegy), Horváth Imre (Drávacsány), Leszár József, Komunszky Kálmán, özv. Jaklo Istváné, Tomasics István, Sipek Sándor, Houfi Lőrinc (Zrinjfalva), Szlávik Róz., Sohár Bertalan (Csáktornya), Blagovics György, Kovacsics Mihály, Zajecz Péter, Boj Rókus, Marcus Antal, Feges Tamás, Ivancsics Károly, Ivancsics János, Kovacsics János (öreg) 1—1 koronát; — dr. Horváth Jenő (Zalaegerszeg), Láng János (Sopron), Glogovecz József, Hrests György, Blazinovics Ferenc, Tomasics Alajos, Spiranc Sándor, Novák Antal, Marcus György, Hrescs Imre 80—80; Szerneck Imre, Hrescs István, Csemerin István, Poszavecz Tamás, Kresinger György 60—60; Branilovics Ferenc (Pusztafa), Feges György, Bukovecz Bertalan, Verbanecz András, Lecsek Ferenc, Poszavecz Imre, Bukovecz József, ifj. Novák Mihály, Bratkó Ferenc, Stefely Ferenc, Kriper Menyhért, Goricsánecz István, Jalusics Pál, Krikovics Jakab 40—40; Pergár József, Baczinger

Mályás, Novák Ernő, Leszár Ferenc 20—20 fillért. A felülfizetőknek ez úton is hálás köszönetet nyilvánítt a drávavásárhelyi önk. iudiciumi egylet.

— **Védekezés az árvíz ellen.** A multak hibái okolva, amikor a váratlanul beállott árvízveszedelmek esetében, eszközök hiányában, a védekezés egyes helyeken szerződött gyöngye volt, az ebből származott kár pedig rengeteg nagy, a földmívelésügyi miniszter, hogy ennek a jövőben lehetőleg elejét vegye, a vármegyéhez írt, hogyha a vármegye területén működő víztársulatoknak nem volna elég műszaki közegük esetleges árvíz elleni védekezésben, akkor sürgősen kérjenek ki-küldötteket a miniszteriumtól. A rengeteg hőmennyiség előrelátásra figyelmeztet.

— **Sziriusz időjósolása.** Sziriusz szerint e hó 24-én enyhe, 25-én szeles, 26-án enyhe s 28-án változó, inkább száraz, mint csapadékos idő várható. Már 17-ike is gyenge változási nap lesz, mely 22-ikére erős hatása, hideg és szeles jelleggel bírő időjárásá alakul át. A jóslat szerint a 22, 24 és 28-iki változási napok a legerősebb hatásúak lesznek.

— **Uj vasuti rakodóhely.** A budapest-pragerhofti vonalon Kisszabadka és Csáktornya állomások között létesített »Gyalulűrész« rakodóhely önálló elszámolási szolgálattal február 4-én megnyílt. Ezen rakodóhely kizárólag a »Csáktornyai Faipar Laendler Aladár és Gebrüder Freunlich« cég kocsirakományi gyors- és teherárú küldeményeinek fel- és kiadására szolgál. Hullák, élőállatok, járművek, robbanás veszélyének kitett árúk és olyan tárgyak, melyeknek be- vagy kirakásához külön berendezések igényelhetők, e rakodóhelyen sem fel- sem pedig ki nem adhatók.

— **A trachoma kórház.** A perlaki szemkórház régóta vajudó ügye, úgy látszik nemsokára dülőre kerül, mert a közigazgatási bizottság legutóbbi gyűlésén oly formában került napirendre, amely biztossá teszi, hogy a szemkórháznak Nagykanizsára való áthelyezése már csak igen rövid ideig késheik. A belügyminiszter ugyanis leiratolt intézelt a közigazgatási bizottsághoz, amelyben közli, hogy mivel a perlaki szemkórház a továbbfejlesztésre és kibővítésre teljesen alkalmatlan, Nagykanizsán rövid időn belül egy modern, nagyszabású szemkórházat létesít a perlaki szemkórház csak rendelő intézete lesz a nagykanizsai szemkórháznak. A bizottságban általános örömet keltett a miniszteri leirat. Elsőnek dr. Hajós Ferenc csáktornyai képviselő szökölt hozzá és örömet fejezte ki, hogy Nagykanizsa ilyen fontos és országos jelentőségű intézményt kap. De — tette hozzá — a nagykanizsai szemkórház országos szükséglet kielégítését célozza, a Muraköznek azonban feltétlen érdeke, hogy a perlaki szemkórház is megmaradjon mai keretei között, mert köztudomású, hogy a Muraköz valóságos félszke a trachomának. Ha azonban a perlaki szemkórház teljesen alkalmatlan volna erre a feladatra, akkor csak Csáktornyára vagy Alsólendvára kell áthelyezni, mert a Muraköznek feltétlenül szüksége van egy külön szemkórházra. Kéri a bizottságot hogy ezt fölterjesztésben kérje a belügyminiszteriumtól. Mivel Thassy Gábor dr. megye főorvos is pártolta a javaslatot, a közigazgatási bizottság is így határozott.

— **Vesélyben a vizimalmok.** A szokatlan nagy hideg következtében úgy a Mura, mint a Dráva nagy részben be van fagyva. A Drávát is Alsódomborun, meg Perlakon

akkora jégkéreg borítja, hogy közlekedésre használja fel a parti lakosság a jég hátát. Varasd felé azonban szabad a Dráva medre, de állandóan zajlik benne a jég. A napokban akkora volt a jégzajlás, hogy Drávamagyaródról a vizimalmok a legnagyobb veszedelemben forogtak. A falu lakosságának erőfeszésen kellett hozzáfognia, hogy a hatalmas jégtáblák a malmokat magukkal ne sodorják.

— **Az állatkinzó.** Damásáról jelentik nekünk: Vrunják Stefan módos gazda részegen tért haza az éjelen. Nem akarta feleségét felkelteni, ezért az istállóba ment aludni. A részeg ember lefeküdt a tehének közé. Alvás közben arra ébredt, hogy az egyik tehén megrugta, a ezen úgy feldühödött, hogy bicskával összeszurkálta az állatokat. A rettenetes bögésre felriadtak a házbeliek, bevitték a részeg gazdát a házba, s a súlyosan megsebesített állatokhoz orvost hívtak. A részeg ember ellen állatkinzás miatt megindult az eljárás.

— **Ha nincs otthon a gazda.** Kedélyes pört tárgyalt a nagykanizsai törvényszék. Kurtek Antal drávadiósi lakos sokat talált felönteni a garatra. Korcsmából hazajövet elhatározta, hogy enni fog valamit és bekopogtatott egy ismerős házba. A lakók azonban lakodalomban voltak, mire Kurtek letrát hozott, s a padláson keresztül bemászott a házba. Ennivalót ugyan nem talált, de elvitt egy kefet, egy pipát és megymást összesen két korona értékben. Az alkoholszerető atyafira 8 napot mért a bíróság.

— **Salon tangót tanít** egyeseknek és csoportoknak, tanfolyamban vagy külön órában A. Mayersberg Frida okl. táncantónő (Zrinji-szálló 9. sz.)

— **Az Anyák búzkesége** a szép és egészséges gyermek, hogy ez elérhető legyen, igyék minden gyermek a hidegebb időszakban állandóan Zoltán-féle csukamájolajat, melynél kiválóbb készítmény nem létezik, mert tőpereje nagy, szaga, íze nincs és könnyen emészthető. Üvegeje 2 korona a készítő Zoltán Béla gyógyszerárban Budapesten.

— **Elgázolás.** Pénteken f. hó 13-án délután 3 órakor a cellodmőki személyvonat Murasiklós és Kristófalva között elütötte a kissé illuminált állapotban levő Govedics Tamás 75 éves drávavásárhelyi lakost. Jobb karját törte el és a fején szenvedett könnyebb sérülést. A szerencsétlenül jártat behozta a vonat Csáktornyára a hol első orvosi segítségben részesült és innen a varázdini kórházba szállítottatott.

— **Népesedés.** Zalavármegyében a mult év két utolsó hónapjában 2817 születéssel szemben 1528 halálozási eset merült fel s így a szaporodás ez idő alatt 1289 lélekre vezet. Ez alkalommal is a két muraközi járás részét. Amennyiben a csáktornyai járásban 323-an születtek s 179-en meghaltak, a perlakiban 360 születési esettel szemben 167 halálozási eset fordult elő. Eszerint a csáktornyai járásban 144, a perlakiban 193 lélekkel szaporodott a lakosság.

Minden külön értesítés helyett!

STRAUSZ RIKICA DÜKESZ FERENC
CSÁKTORNYA SZOMBATHELY

STRAUSZ LILY KLEIN ERNŐ
CSÁKTORNYA LOM (Bulgária)

JEGYESEK
CSÁKTORNYA, 1914. FEBRUÁR HÓ 15.

Sve pošiljke, kaj se tiče sadržaja novinah, se imaju poslati na ime urednika vu Csáktornya

Izdateljstvo: knjižara Strausz Sandora kam se predplate i obznane pošiljaju.

na hrvatskom i magjarskom jeziku izlazeći društveni, znanstveni i povučljivi list za puk
Izlazi svaki tjeden jedanokrat i to: svaku nedelju.

Prodajna cčna je:
Na celo leto 8 kor.
Na pol leta 4 kor.
Na četvert leta 2 kor.
Pojedini broji koštaju 30 fill.

Obznane se poleg pogodbe i na računaju.

MEDJIMURJE

Odgovorni urednik:
ZRINYI KÁROLY.

Saradnik:
PATAKI VIKTOR.

Izdatelj i vlasnik
STRAUSZ SÁNDOR.

Kak pomaga orsag težakom hiže zidati?

Jedenput smo već pisali od toga. Potlam sem više listov dobil, da naj odgovorim, kak ova stvar stoji. Na ovaj list neje moći odgovor dati i ravno svrhu toga još jedanput vu naših novinah budem to reztolnačil. Najpređi svakomu koga se tiče naznanje dam, da orsag nikomu neje pak niti nebude hižu zidal. Neg vu ovim poslu vu drugim položaju je orsag napomoć težakom. Od ove pomoći govori 1907. leta potvrđeni zakon. Vu ovim zakonu nega niti jedne reči od toga, da bi orsag hiže zidal.

Zakon od toga govori, ako jedna varmegija ili občina težakom funduša da ili proda, ili peneze posudi, onda zemeljski minister odredi, da na njegov strošek mjeriniki zabadav moraju m-sto smeriti, plame napraviti i svakojačka pisma sgotoviti. S vun toga zaveže se orsag, da od posudjenih penezov nekaj intereša splaća i to na sto ratih.

Ova pomoć je već vredna, kak gotovi penzi i da to prerazmite, jedno peldu budem spisal. Ova pelda svakomu rezsvětili, kak stvar stoji.

Naprimera jedna občina sto hiž hoće zidati. Na ovu stvar je sto jezer korun potrebno. Ove peneze občina iz banka dobi na 6 procentov i na pedeset lět splaćenje. Orsag ponavadi na ove peneze pomore dva procenta intereša splaćati, dakle na leto dvě jezero korun da. Ostane občini četiri procentov, tojest na leto četiri jezero korun. Ako ove peneze na sto obiteljov rezelimo, svaki obitelj na leto četerdeset korun plati. Ako sad zračunamo kak veliko svotu splati orsag, bormeš velika svota dojde vun. Ako orsag pedeset lět podpira občinu, onda pet-

desetput dvě jezero korun splati, tojest podpunoma sto jezer korun. Dakle stak velikom svotom podpira orsag občinu, koja svojim siromakom hoće napomoć biti i jim hiže gori postaviti. To samo od občine stoji.

Zakon vu ovim poslu još dale ide i još vekšo pomoć da. Nadalje pak još i to je odredil zakon, da na nikakva pisma, kaj se ovoga posla tiče, neje treba štampilna deli i još s vun toga na više lět porcija šenka. Kaj to zlamenuje i kak velika svota je to, to neje treba nikomu dale tolačiti, koj zna, kaj je to porcija. Ovih pedeset lět orsag na stotine jezer korun odpusti, tojest toliko je kvaren.

S vun ove porcije još je znećim napomoć obćinam koje takve hiže hoćejo zidati. Odredjeno je, da za težacke hiže potrebni matrijal skoro n zabadav se vozi po orsackih željeznica. Samo ravno toliku računajo, koliko stroška sama željeznica ima. Dakle to su one važneše pomoći i podpiranje, koje orsag more obćinam dati. Na milijune košta to orsaga.

Kak sad ove rede pišem, vidi se, da orsag pojedinim nikomu neje niti pak nebude hižu zazidal, ali i to se vidi stoga, da tak veliko pomoć da, da svaki siromak more si hižu prebaviti i vu svojem stanu stauovati.

To sve pak sem zato spisal, da nebude nišči si nikakve stroške delat, kad sim ali tam hoće liste ili molbenice pisuvati. Višeput se je pripetilo, da četiri, pet su se skup sdružili i sami su si kupili grunte. Kad su već mesto imali, ali za zidanje nē su imali dosta penez, prosili su od orsaga pomoć. Poleg zakona to nē su mogli dobiti. Opet drugi pak su na dug zazidali hiže i onda su od orsaga zahtěvali pomoć. To opet neje podobrim putu bilo, jerbo orsag jedinim

na nikakvi način neda niti pak nemore pomoć dati.

Ako naprimera, kak sem već to jedanput reztolnačil vu jedni občini barem deset siromakov se najde, koji bi steli s orsackom pomoćom hiže si zidati, najpređi obćinsku poglavarstvu moraju poprositi. Ako občina to prevoli, onda je već ves drugi posel vred. Bez obćine, neje moći vu ovim poslu nikaj napraviti.

Iz orsacke hiže.

(M.) — Skrom sedem lět je tomu, da nisu horvatski ablegati vu budimpeštanskim saboru vu vekšem broju prisutni bili, zbog željeznicke pragmatike, koja se jim nije dopadala. Grof Tisza István ministerpredsednik je vezda mir napravil i s njimi, pak su 4-ga o. m. horvatski zastupniki, koji su izposilani iz zagrebačkog sabora, skoro svi došli vu Budimpeštu, da konstatairaju mir med Magjarskim i Horvatskim orsagu.

Magjari su horvate dobro prijeli i vezda moremo reći, da je opet nastal mir med bratjom magjarom i horvatom.

Vu orsackoj hiži se je bratinski savez, koj je vre već, kak 800 letah star, s ovimi dogodjaji na novo sklopljen i dovršen.

Hreljanović G. horvatski zastupnik je vu magjarskim jeziku govor držal, vu ime svih horvatskih ablegatov. Vu svojem govoru reče: da pokedob je ministerpredsednik novi zakon predložil na stol orsacke hiže, koj bude jezične opreke odstranil i horvatski ablegati su si za dužnost držali, da dojdju vu magjarski sabor, pak tu iz srca delaju za dobrobitje Magjarske, kak i za Horvatske i Slavonske zemlje, koje pod krunu Svetoga Stepana spadaju.

Starec Marko.

Šesta večer.

Meštija.

(Dalje.)

Lepa vugodna večer je bila, a okoli našega Marka skup zišla se je opet mila družnica, pak i susedi, kojim se je njegov navuk jako dopal, došlo njih je više, da opet čujejo kaj dobra i hasnovita. Kada su se svi lepo skup zišli, onda njim starec počme govoriti ovako: Dragi moji! navek ste me pazljivo poslušali, ali denes je potrebno, da me poslušate naj bolje pazljivo, kajti sada dojde na red ono, kaj je naj potrebnije, kojega vu vngom selu neima, a to je meštija. Ako vu denešnje vreme pogledamo na koju goder stran sveta, te budemo videli svigdi, da treba tak meštra, kak i poladelavca. Kajti bez meštije nema nikaj. Ako gospodar potrebuje kola, tu već treba poleg kolara i kovača; ako hoćeš biti oblećen, tu ti treba šnajdara, čizmara, i klo-

bučara; ako hoćeš hižu dati delati, tu potrebuješ zidara cimnermana ili tesara, tišlara, i špolara. Anda meštra potrebuješ svigdi da tebi dela, a ti mu moraš zato lepo i pošteno platiti. Pak bil človek kakve goder meštije, ako je pošten i ako svoju meštiju pošteno tira, on bude zasegurno dobro živil, i jošće bolje napredoval, kajti takvoga rad svaki potrebuje. Poglednimo samo vu bližje selu Martinovec gde je kovač Pavel Vrljič, koj pred nekulikemi letmi donesel je sobom nekaj malo penez, i nekaj kovačke meštije, a denes: ima lepu hižu, polje, i priličen vinograd, a zvon toga živi naj bole vu celom selu. Drugi je opet Martin Dobrič, krojač ili šnajder, koj se je ravno tak već pomogel, te više put ima tuliko posla, da svega gori vzeti nemore, nepako zešiti.

A kuliko vam po varoših ima meštrov, pak zato svi koji su poštenu, dobro živiju, i lepo na preduju. Ali prem da meštri lepo napreduju, to i pak žali bože naši ljudi toga nepredvidiju, kajti nijeden neće, da si

dete pošle včiti meštije, već ga rajši tira svinjama i skravami na pašu. Nu hvata dragomu Bogu toga prinasa nega, kajti toje već pred nekulikemi letmi poglavarstvo odredilo, da moraju biti obćinski pastiri, kak mi velimo kravari i kanasi, a po Magjarskom imaju i csikóse. Zato naša deca nehodju već na pašu, nego teškom mukom pošle sina si vu školu, a kada školu zvrši onda z Bogom sve, pak hajde vu Trst, gde se nikaj dobro nenavči, nit za Boga, nit za veru, nit za domovinu našu. Sam se muči dok neizdehne, a vu rodjenom mestu mu je težko biti.

A da bi išel vu meštiju, to bi za nekoje letu mogel vu domačem selu postati majstom, i delati meštiju pak bi dobro živil, kajti bi ga potrebuvala cela občina.

Vu nekojem selu neima meštra ni jednoga. Ali kada kaj po trebuje, naprimera zašiti, skovati, stesati, ili rećem čizme ili cipele zakrpati, onda hajde vdrugo, tretje, ili četerto selo. Da imas vu domačem selu

Hrvatski zastupnici — veli nadalje ablegat Hreljanović — su osvedoćeni, da bude s naredbom, koju hoće Tisza István grof ministarpredsednik izdati i hrvatski narod zadovoljen. Hrvatski zastupnici znaju, da dobro poznana pravičnost grofa Tisze ministarpredsednika i dovidljivost magjarskog sabora budu mogućne učinile, da bude međ magjarsk m i hrvatskim stalen mir nastal i u drugih dugovanjah. Zbog toga hrvatski i slavonski zastupnici primiju novi zakon željeznica, od koje se denes razpravlja. Zastupnička hiza s odobravanjem i s oštren vikom se pridružuje k govoru hrvatskoga zastupnika Hreljanovića.

Za njim je grof Tisza István ministarpredsednik govor držal. Predi kak bi opazku svoju predložil na govor gosp. zastupnika Hreljanovića, — veli grof Tisza István — moju najizkrenešu radost moram izraziti, da morem izposlanike Hrvatske i Slavonske zemlje ovdj, na polju zajedničkog rada opet sve skupa viditi. Radujem se i tomu, da moram konstatovati, da on savez, koj je vu zakonu 1868 mog leta med bratjom magjarah i hrvatih sklopljeni, se je opet potvrdil. (Veliki oštjen!)

To je ono mesto, na kojem budemo se mogli jedan s drugim navéke sporazu méti. Mislim, — veli grof Tisza, — da bude nam vu sporazumljenju svigdar na ruku išla ona misel, da magjar i hrvat jedan drugoga mora podupirati, ar kak jezerošćina povest kaže, temelj dalešnjega obstanka jednoga i drugoga naroda je, da složno jedan s drugim drži! «T k je! tak je! Istina!» — čulo se je iz klupih ablegatov.

Po govoru Tisze Istvana ministarpredsednika je sabor primil novi zakon, o ravnanju željezničkih poslov. Ministarstvo bude naredbu izdalo, da vu Hrvatskoj i Slavoniji svi oni činovnici, koji s putujućim pukom imaju posla, moraju znati hrvatski govoriti. A oni željeznički činovnici, koji pisme i račune vodiju, moraju magjarski jezik znati.

S hrvatskimi zastupnici došel je iz Zagreba vu Budapešt i gosp. barun Skerlet Ivan ban, a pridružil se je vu Budapeštu gosp. grof Pejacsevich Tivadár ministar hrvatskih poslov. Hrvati su pohodili vladajuću stranku «munkapárt» zvanu, i bili su skupa na banketu s magjarskimi zastupnici. Sten

meštra, kakvoga potrebuješ, već si prešparaš par vuraš, kaj nemoraš dale hoditi

Ja znam, da su svi naši seljaci prevideli potreboću meštrije vu našem selu, ali njeđen nije tak spameten, da si pošle sina vučiti meštrije, da bude denes zutra majstrom vu domaćem selu. Nbudemo dete izgnulo, ako ga pošle vu varaš, ili na selu vučiti meštrije.

Nadjam se, da budete barem sada, kad ste prevideli da meštri dobro napreduju, poslali decu vu meštrije.

Pak kada goder bude zmed vas koj poslal dete si vu meštrije, te mu nigdar najte izebirati meštrije, nego naj si dete samo izabere; kajli ono si hoće izebirati ono meštrije, kaj mu je milo, a kaj je komu milo, na ono nigdar nemrzi.

Odprosti vredni i dobri Starec, da se ti vu govor mešam, kajti kaj si govoril sve si istinu govoril. Ali to je svet. Istina ne siliti decu k čemu neimaju vole, već naj si svako dete samo izabere svojo meštrije

je mir — hvala Bogu! — sklopljen i kak se vidi, bude i stalen med magjarom i hrvatom.

GOSPODARSTVO.

Kak treba vrlice fondati. Vrlec iliti kak po drugih pokrajinaš zvejo, konjska vuš, veliki kvar dela vu vrtu, na polju i sve posud gde se zapova. Grda, nedoločna stvar je to, jako i dosta veliku glavu ima, noge pak su tak složene, kak lopate, široke su, da more s njimi drbati.

Kak mladi, tak stari vrlec je jako pozrti. Poždere svako bilinu koja mu na put dojde. Vu hrani si ne zbira veliko nikaj. Jedno korenje ravno tak poždere, kak i drugo.

Vrlec pod zemljum živi i malogda dojde na svetlo. Črv za svoje pokolenje kak dobro jajce navelikoma si napravi gnjezdu. Ta zibka iliti gnjezda neje nikaj drugo, kak od njegovoga redovitoga puta 10 15 cm. glibša jamica, koji su stene podstavljeni. Vu ovu gnjezdu na nosi poprilički je prosena kaša debela 150—300 jajcih.

S ovih jajcih za 12 21 dan se zvaliju mladi vrlici, tojest crvi. Ovi mali crvi, doklam su čisto gingavi, skup ostaneju vu gnjezdi. Tak živiju skup tak dugo, doklam okolo gnjezde dosta hrane najdejo. Za tem pak predi jakši, potlam pak i slaběši zosebne pute kopaju sim i tam.

Ove pute vodoravno delajo pod zemljum i najrajši se tam zadržavaju, gde je zemlja slamatim gnojom pognojena. Također radi se zadržavaju i vu konjskim gnojum. Najrajši požderejo mladu glavaticu. Veliki kvar moreju napraviti gazdarici ili vrtlaru na onim falatu, na kojem svakojačku glavaticu imaju zasejano. Ako pod vugurke, tkeve ili dinje slamatim gnojum gnojimo, za par danov paz mo, da tu i tam je sve povehjeno i ne moremo si premisliti, od česa je to. Opet vu takvi zemlji, koja je od leta, do leta navék gnojena strahovitno se more tam taj smrad zapovati, jerbo tam i na zimu topto mesto najdejo. Znanimivo je, ako takvo zemlju voda obležje, vrlici si takve cevi napravijo već blizo gornjega zraka, da jim voda nikaj nemore naskoditi. Ako pak jeden ili drugi vu vodu dojde ili opadne, tak plava, kak da nigdar nebi po suhi zem-

kaj mu je milo, i svoj stališ. Kad sem hodil vu školu, navčil sem se dobro čitati, pisati, i računati, i vu veronavuku dobro sem napredoval, to videti Gospon Vabec kapelan bivši onda vu Mura szt. Mártonu, nagovarjali oni mene na višeše škole kaj je bila čvrsta moja volja; Ali moji roditelji bili siromasčki, pak nisu dovolili da ja idem dalje vu škole, nego da idem se vučiti meštrije čizmarije. Pak dabi išel vu varaš kajbi se navčil Magjarski govoriti, nego išel sem vu Podravnu Hrvatsku, gde sem pozabil jošće ono kaj sem znal, to je denes žalost moja.

Vidim da ste me svi dobro razmeli veli opet Marko, pak ako budete tak delali kak sem vam rekel, videli budete kak bude vam lepo išlo za nekoje letu.

Još jedenput vam velim: pošlites decu vu meštrije, i Bog zvami, doklam se opet vidimo.

Oietics Mátyás.

(Drugiut dalje.)

liji hodil. Kak se vidi, podnebina bila ona mrzla ili vruća nikaj jim je ne na škodu.

Višeput vidimo okolo ovehjene glavatice gori na zemlji pute, koji sim tam se vijajo, kak kača. Ako s prstom probamo po ovim putu rovati, dojdemo do kraja, gde se pretrgne i izdraven ide doli 10-15 cmetrov. Tam je nutri gnjezda. Sad zememo lopatu i pretisnemo ju vu zemlju blizu 20 centimetrov i hitimo vun zemlju. Zasegurno najdemo nutri ili mlade vrlice, koji su se još ne rezdružili ili pak jajca. Razmi se, da to taki uništiti treba. Sveksinoma vu ovi gnjezdi i njo najdemo, koju takodjer zakolemo. Ako pak je više lukajih i nećemo svako vun skopati, moći je sopotatom vodom, ili pak spetroleumom nutri vu gajezdi živeće vrlice ili pak jajce zaklati.

Gazdarice se srdijo najbolje naprotuletje, kad vidiju, da najlepše cvetje ili glavatica jedna za drugom doli klome i posuši se. Ako okolo takve glavatice rovamo, pre svakoj najdemo vrlica ili crva.

Gde sopotatom vodom zalévajo glavaticu, tam nedojdeju vrlici ili pak ako dojdejo, taki poduraju.

Dobri navuki za februar mesec.

Strahovitna zima se napravila ne samo prinasa, neg i po čeli Europi. Naprimer Španjolskim i vu Italiji su je takva mesta, gde niti nepoznaju peč. Sad je i tam tuliko snega, kak i prinasa. Tamošnji stanovnici još više terpijo od zime, kak mi, koji smo itak bolje vučni mrzlomu vremenu, kak oni. Prinasa je takodjer po čelim orsagu veliki sneg. Ravno zato sad vu ovim vremenu napolju nikaj drugo nemoremo delati, kak gnoja voziti, kojega je dobro taki po snegu reztepsi. Za ov kraj je sad dober sanjak.

Ako je na sétvi veliki sneg i zakornatil se, skim predi ga moramo spotri, da sétva lufta dobi, bez lufta bi se sétva zadušila. Ako je veliki falat sétve, najbolje je marhu gori natirati i sim, tam goniti, da se sneg svespod spotere. Na menjšim falatu je i s motikom moći sétvu odpri.

Kak se sneg jedenput pobere (nato bormes još dosta vremena budemo čekali), i zemlja gola ostane, počne se protulečno delo. Kad je već zemlja dosta suha, moći je sétvom se početi. Na hamučni zemlji je naj predi moći sejati žito jaro i zob. Kad néga već snega na senokošaj, počnemo je snažiti od drača i trnja. To se na jeden kup nanosi i tam se vužge. Osobito pak kak je moći, najedenput reztepemo kolo-rovnjake i senokošu strujom ili pak sbranoom povlačimo.

Marhu koju zaprežavamo počmerno bolje hraniti, da se delo započne, budeju vu dobri koži i jakosti. Zrevice i kobile vu ovim vremenu se puščaju pod žrebec. Kokoši vu toplim mestu morajo biti i dobro se moraju hraniti, da predi prenesejo. Od ranih picokov svaka gazdarica lépe penaze more dobiti naprotuletje.

Vu vrtu ako nam vrème dopušta, počnemo kopati, snažiti i zemlju k sétvi pripraviti. Na subešim mestu moremo već vu ovim mesecu petrozela i mrkvu posejati. Počnemo drevje saditi, snažiti i čepiti. Marulice, breskve i slive se ov mesec obrezavaju Gusenice pod terhom štropa se iz drevja moraju obrati i skuriti.

Vu gorica sad gnojemo. Proti sadnjemo već i odpirati morejo. Novu vino, ako

amo još né, anda sad zasegurno moramo preločiti. Lagve skojih se neprelače, spuniti treba.

Kad lépo sunce sija i mirno je vréme, čmele je treba vun pustiti, da se zesnažijo. Slabe kože potrebno je hraniti.

Prvi fertal porcije do petnajstoga februara platiti treba, ako nećemo interesa plaćati.

Okolo grunta spoglednemo graju i ako je falingasta, moramo ju spopraviti. Osbiljno pak pazimo, da vrtna graja dobra bude, drugač nam mladina i to najviše piceki veliki kvar moreju u vrtu delati.

Ako je voda vu zdcencu kalna, skim predi ga treba zesnažiti, jerbo to je zlameenje, da se vno go mlaja nabralo vu zdcencu. Kalna i smerdeća voda i najzdravešemo cloveku more naškodu biti.

Dober i spameten gazda sve to bez opomena napravi.

Najpomore Europa.

Eleonora bulgarska kraljica minući tjedna, kak nepoznata grofica se zaderžavala vu Becsu. Čerვენakoff najglasovitneši bulgarski pukovnik je sprevadaj kraljicu, koj je na pitanje, kak stoji sad Bulgaria, suznatami očima ovak odgovoril:

Stvar, koja sad najbolje tešči Bulgariju, su one familije, koje su presiljene iz onih mestah, koja su srbi i grki od Bulgarije zeli, pobegnuti i vu Bulgariju se nastaniti. Denes na civilizaciju nikaj nedajo na Balkanu. Neđužne ravno tak mučijo i kolejo, kak i najzloćestoga neprijatelja. Doli na Balkanu ne kolejo samo soldati, tam jeden narod hoće uništiti drugoga. Drugi balkanski boj je proti Bulgariji trajal i strahovitne psine su delali srbi i grki vu Macedoniji i Traciji, kad su bulgari odonud vun ođišli. Koga su né zaklati, on je presiljen bil ostavili svoje rodjeno mesto i pobeći je moral. Sašo vu Szóflu je prek 130 jezer bjegunca došlo.

Smed ovih je najviše dece i ženskih bilo, jerbo mužkarce su poputu zatukli. Pešice, na pol goli su išli ovi nesrećnici proti sevrnu po veliki zimi. Pred Kresnataleu je stal bulgarski sereg, da brani hatare proti grkom. Morete si misliti s kakvom ćuljivostjom su vojuvali naši soldati, kad su svoje domorođce vu takvim položajo vidli. Zadnji falacek kruha su rezdelili med nesrećnici, korman pak je takodjer sve napravil, kaj je za onu vréme mogel. Postal je opravu i kruha, ali to sve je premalo bilo, steršcija je strahovitna bila. I odovih siromakov na najsiromaškeše su strahoviteš betegi došli, kolera, tifusz i. t. d. Na deset jezer su skup bili stišjeni vu mrzlim vrémenu i medjimi strahovitno žetvu je imala smrt. Samo nekoi su mogli prek Kresnakorite došli, vekša stran je mrtva ostala na putu, koga je né beteg zaklat, on je od glada i od druge nevolje moral poginuti.

Kraljica je sve pokrajine obhodila. Penze, opravu i svakojački živis je med pukom rezdelila, da jim malo mogla napomoc biti. Vu Szóflju je jedna komišija dan i noć smirom vu postu bila. Betežnike i pležerce ako je samo bilo mesto su vu špitale spravili, za koga néje bilo mesta vu špitalu, njega su iz sdéseć napravljene barake poslali. Koji pak su niti tu né dobili mesta, oni su zadovoljeni bili i sprostami šatoru.

Od jednoga morja, do drugoga nikaj drugo né bilo videti, kak samo siromastvo i veliko nevolje. Od bjeguncov vu Dubnici su četiri jezero, Küstendiju tri jezero pomrlo. Svun toga niti broja néje znati koliko jih je po putu poginulo. Vu Radomiru, Kocserinovo i Samokov puni su bili sveksinoma sdecem smed kojih je strahovitno vnu go pomrlo. Još hušje je za one bilo, koji su pod Tursku vladu spali. Vu Malgari, Bulgarköju, Gallipolliju je vnožina bulgarca živelu. Ovi svi su se po šumah rezliši, za mesec dan su vu Konstantinapolj došli odkud je jedna ladja nesrećnike vu Varnu odpejlala Svi su skorom goli i rajeni bili. Medjimi pak kolera i črne bubinke. Smed ovih je sedem jezer poginulo, blizu deset jezer se vu Varni nastanilo. Na ove su tu tak pazili, kak na restante, da su strahovite betege né rezširili povarašu. Svun toga i varaš je obkoljeni bil soldackom stražum.

Vu Varnu je takodjer došla kraljica da sama svojimi očima vidi strahovitno nevolju. Tam je čula, da hiže su požgali, marhu poklati i tak su pešice došli vu Bulgariju.

Još i denes je prek šestdeset jezer familijah koja neimaju pravoga stana. Orsag deli medjimi melu, kruha, opravu, da barem od glada nebudu poginuli. Vu Bulgariji néga činovnika, né muža koj barem jednoga ili dva begunce nebil sderžaval pri hiži.

To je kip sad Bulgarije i ako neće Europa da još na hiljada ljudstva pogine od glada i od svakojačke nevolje vu Bulgariji, onda nam mora s nekim napmoć biti i to skim predi.

KAJ JE NOVOGA ?

— **Jeden bik 2500 korun.** Koj spametno zapova dojno marhu nigdar mu nebude žal, jerbo ov posel se povremeno jako splati i dobroga interese nosi. Lépa példa je Graf Matjas levélskoga gazde »Gangl« zvanj četirinajst mesecov star bik, kojega je orsački školi vu Mezöhegyes prodal za 2500 korun. Za bik su zato tak veliku svotu dali, jerbo od izverstne matere se skotil. Njegva mati na leto dan je 6757 litrov jako fino ga mléka dala. S vun toga imamo već takvo kravu, koja 7000 litrov mléka da na leto i odnje prodani bik je 3000 korun bil vrédeu.

— **Čun na morju.** S Amerike ov strahoviten dogodjaj pišejo: Jedna ladja koja je iz Liverpoola išla, na serdin morja se je vužgala i za čas se je uništila. Predi kak bi ladja vtunula bila, pustili su jeden čun na morje. Vu ov čun su se seli kapitan, njegva žena i dvojica deca, sadale pak četirinajst marinerov. Tri dni i tri noći su gladni i žedni po morju sim tam se verteli, doklan je jedna ladja spazila je i odstrahovite muke obranila. Svi su od muke s betežali.

— **Barba vu zraku.** Vu New Yorku se pripetilo minući tjedna Na jedni fabriki na sedmim stoku na krovu su se dvě ženske nacukavale. Doli na vulici više jezer ljudstva s skup sbežalo i gledali su strahovitno borbu. Jedenput samo se senka mlajša i skoći doli. Doli je opala na jeden krov, koj je pet stokov visoki. Tu se je opet stala i skoćila je doli. Opet je na jeden krov opala, koj je samo tri stokov visoki bil. Niti tu se je još né tak pobila, da se nebi bila mogla gori stati i na vulicu skoćiti,

gde se je zatukla. Druga ženska je takodje se doli skuturala, ali ona se je zahacila na jednim čavlu odkud su ju vatrogasci došli zeli.

— **Rekord.** Vu Argentini jeden zrakoplivec iz Buenos Ayresa se vu zrak sdigel. Za jedno vuru je već 6275 metrov visoko bil. Zavezda još nišči je né na svétu tak visoku zlelel. Ovaj isti zrakoplivec veći, da još više je štel iti, ali tam je već takva zima, da bi lahko benzin zmrzel i on strahitne doli opal.

— **Vuki.** Sterk Károly dr. Kónyi občine okrugni doktor na sani se je žuril dimo na Szántód. Na putu su vuki došli prednjega i segurno bi ga bili rezčehali, ako se nebi bili od konjskih zvoncov bili prebojali. Preplašeni se je nazat obrnul i potlam spuškami oboruženi logari i vadasi su ga dimo sprevodili.

— **Zadnji put.** Na sanmi se je žuril dimo naroši gazda na Puj. Na putu kad se već k domu preblizaval, tak naglo su se sana za obrnula, da je siromak dalko vu jedno graju se zabušil. Glava se mo je rezkolila i nesrećnoga cloveka su već mrtvoga dimo dopeljali.

— **Šala.** Vu fudrinski sumi drva su spuščali težaki doli po bregu. Od sale i od komedje su tak naglo pustili jedno drévu na Mikuc Gabora, da néje mogel zavremena se vugnoti. Drévu je tak vudrilo siromaka, da je taki tam na lice mesta vumrl. Šaljivec su vrešt zaprli.

— **Pod ledom.** Prek Alsónyiresfalva občine teče jeden potok. Na ledo se sanjkala Penvanova sedem lét stara pucika. Led se je potri i pucika je vu potok opala. Zabadav su se žurili na pomoć, bistra voda je dtepe odmah pod led spravila i tam se je vtopila.

— **Peta kuglja.** Süli Ferenc dimo je išel iz kréme i od dobre volje počel je štrélati na vulici. Dva policajji su ga zastavili i opomenuli su ga, da to néje smeti delati. Medtem toga došel je k njim Horváth Pál, koji se policajom javil, da Süli nanjega stréla, Süli se na to tak rezšrdil, da je znovič sel van revolvera i rekel je: »Četiri kugljese vu zrak pustil, peta je tvoja!« Spružil je revolvera i Horváth je mrtev opal doli.

Vu zimi.

Martinek

Mrzla zima se povila, Naravu vu bélo smrt. Polje, šuma, sve je tiho... Snég pokriva trato vrt.	Navšiš se prestati zimo, Svoje žilo okrepš. Hoditi buš znal pazljivo, Ak se takaj doli vzrtiš.
Milih štíćie, lépe péšme, Paka zadušila je. Spremenila, potok v pute, Močne škliske, i v gladke.	Istina radost veselje, Kaj nam zima ga deli. Takovga nam protulejte, Leto jesen ne rodi.
Ov put vam je gladek šklizek. Sunca nigdar netrpi. Samo jasne zimake noći, Po njim mesec se blišči	Kaj veselje nas pozimako Ilanovitoga vuči? Kaj nam škliski gladki puti, Kaj nam trdi led veši?
Ipak mladu, zdravu ljudstvu, Rado sanče se po njem, Ostavi tam toplo hižo, Vruče vani tam je svem.	Gladki su življenja puti, Lehko sanče se po njem Anda pazi, kad nje hodiš, Da ne padneš doli, na njem.
Ak se nia' vu peč zaljubil, Ilođi znamen vun na led, Tam se zdrašča, da buš potlan, Pojel štruklov zdelih pet.	Baš kak potok v zimi zmrznal, Da ne šumi več na glas, Smrt bo znami tak zavrznal, Ona čeka tebe nas.

Protuletno toplo sunce,
Zmrzlen potok ozivi.
Takaj nas na koncu vréta
Milost božja prebudi.

Gabona árak. — Clena žitka.

mmázsa	1 m.-cent,	kor. fill.
Buza	Pšenica	21 00—
Rozs alsórandó	Hrč	15 50—
Árpa	Jecmen	14 50—
Zab	Zob	14 00—
Kukoricza	Kuruza suha	13 60—
Fehér bab uj	Grah beli	18 00—
Sárga bab	zuti	15 50—
Vegyes bab	zimésan	15 00—
Kendermag	Konopljenoseme	18 00—
Lenmag	Len	20 00—
Tökmag	Košćice	23 00—
Bükköny	Grahorka	16 00—

Nem ok nélkül

részesíti előnyben a leg-
több háziasszony a „Valódi“
tárnak: kávépótlékot.

Ezt az előnyeit:
a fűszeres íz, a szép szín
és nagy kiadóság a haszná-
latban, eredményezik.

Reg. n. 115/76130

Köhögés, rekedtség,

valamint a

légzőszervek katarusaellen legjobb szer az ál-
talanosan ismert**Ramosa-tea.**

Egy csomag ára 80 fillér.

Kapható a készítőnél:

Gyógyszertár az „arany angyal“-hoz
Varaždin.

Egy jó erkölcsű fiú

tanulónakfelvétetik - CZUKOR R. szijgyár-
tónál, Csáktornya.**HIRDETÉSEK**

FELVÉTESÉK E LAP KIADÓHIVATALÁBAN!

A Budapesti Hosztalos Ipartestület védnöksége alatt álló
BUTORCSARNOK

716 13—14

szövetkezett

mint az Orsz. Közp. Hitelszövetkezet tagja, Budapest, VII. József-
körút 28. (Bérmocsai-utca sarkán). Budapest, VIII. Üllői-út 18. állandó**lakásberendezési kiállítása**

nyitva reggel nyolc órától este nyolc óráig. :::: Beléptéjt nincsen.

**felsőleges ízű fehér vagy arany 5 kg-os csinos posta-
sárga csemege mézet** dobozokban 10 K-ért
szállít bérletve a„MÉH“ a magyar méhészek értékesítő szövetkezete,
Budapest, Váci-út 108 af. Szakkérdésekben díjtalan felvilágosítás!**Obznana!** Ja podpisana dajem p. občinstvom na znanje,
da od denešnjoga dana svaki dan prodam iz slo-
bodne ruke svoje hiže u Stridováru. Hiže stojju
naproti Sterna, zidance su na kat, i veliki prostor je u njih za svako tr-
govinu. Na gruntu ležeće hiže imaju: 5 velike sobe, veliki štacun sa štelaži
i pulti, 1 magazin, 2 kuhinje, nadađe lépa pivnica. Na dvoru su još 2 sobe,
2 štale, kotci, drvarnica i lépi vrt. Tko bi hotel to kupovati, nek se od-
mah kod mene najavi. Ako nebi mogla prodati pred marciusa 10-ga, onda
budem on dan na lice mesto u Stridováru licitaciju držala. Ako pak prije
prodam, onda će ja to u „Muraköz“ novinah objaviti, kaj nebude se lic-
tacija držala. **Doje Balazova udovica u Murasiklосу.**

Az Arpád-utca 3. sz. házban egy

nagy pincze

kiadó.

Bővebbet **Strausz Sándor**
könyvkereskedésében.**Írógépkellékek****bármely géphez kaphatók!**Strausz Sándor könyv- és papir-
kereskedésében :: Csáktornya.Egy jó erkölcsű fiú, fizetéssel
vagy teljes ellátással**tanulónak**

felvétetik.

Kelemen Bélaúri- és női divát áruhá-
zában Csáktornya.Ugyanott a nőikalap osztály
részére is egy tanuló leány fel-
vétetik.**Progress**egészségügyi cigaretta hüvely és papír anconarcotice
vattával ♦ Kapható: Fischel Fülöp (STRAUSZ SANDOR) papirkereskedésében Csáktornya

Hepp Ede, pekar Csáktornya

Rákóczi-szállás híza broj 18. polog Kraljevskoga suda.

Ima takaj trgovinu
od najbolše vrsti**v a p n a .**

Koji treba za
zidanje, može ga
dobiti u svako doba
doma pri njemu uz naj-
valješu cieniu. Koji treba cieli
vagon dobi vapno čisto fal.
Tržim takaj razciepana
suha bukova drva i
lapora na vaju.

Ujdonság!**Paganini
hegedű-zongora**

a legnehezebb hangversenydarabokat művésziiesen játsza.

UJDONSÁGI Mozitulajdonok! A gépész igen könnyen kezelheti a zenélő-
gépet és a képekhez való darabokat választhatja. — Villamoszongorák, Orchestrionok,
Phonola, Ducanola, 700 koronától feljebb. — Zongorák, pianinók, harmoniumok
olcsó áron, részletfizetésre, jótállás mellett.

Helyettesít egy egész zenekart.

Szállodák, kávéházak, vendéglők, éttermek részére pénzbedobással. — Rövid idő
alatt letérleszti önmagát.

SCHMIDT EDE CSÁKTORNYA.**Szőlőoltvány!**

Eladó a legjobb fajokban I-ső oszt.
minőségben 1 és 2 évesek; továbbá di-
rekt termő piros Delaware, valamint
gyökeres Ripária Portális és kitűnő
borok jutányos árban kaphatók.

**Molnár Mihály, abauj-
szántól lakosnál. Árjegyzék
ingyen!**

Prodajem ili splovine dajem:

Svoj posjed 8 rali oranica, 6 rali livade i sve zi-
dano stanje, u dvoru dobar motorni mlin i velika tr-
govina od pšeničnog brašna, što nosi mjesečno 70 ko-
runa. U selu Rovišću upitati se može kod vlasnika:

Mirko Papočić z. p. Rovišće kod Belovara.**Meghívó.****A „Csáktornya-Vidéki Takarékpénztár Részvénytársaság“**

1914. évi február hó 21-én délután 3 órakor tartja meg az Intézeti ház tanácsstermében

XVIII. évi rendes közgyűlését,

amelyre a t. részvényeseket tisztelettel meghívja:

Csáktornya, 1914. évi január hó 26-án.

AZ IGAZGATÓSÁG.

820 3—3

TÁRGYAK:

1. Megnyitó.
2. Két részvényes kiküldése a közgyűlési jegyzőkönyv hitelesítésére.
3. Az igazgatóság és a felügyelő-bizottság jelentése.
4. Az 1912. évi zárószámadások megvizsgálása; a mérleg megállapítása; a tiszta nyereség felosztása.
5. Igazgató, 4 igazgatósági tag és a felügyelő-bizottság (4 rendes és 2 póttag) megválasztása 3 évre.
6. Netáni indítványok.

FIGYELMEZTETÉSÜL KIVONAT AZ ALAPSZABÁLYOKBÓL:

49. §. Minden egy-egy részvény tulajdona jogot ad a közgyűlésen való jelenlétre és itt a határozatok hozatalában való befolyásra.
Egy részvény egy szavatra jogosít, két részvény kettő- és így tovább egész 50-ig, melynél több szavazat egy személyben nem egyesülhet, bármennyi részvényt is képviseljen valaki akár a saját akár a meghatalmazója részvénye alapján.
50. §. A tanácskozási és szavazási jogot a közgyűlésen minden részvényes személyesen, avagy meghatalmazott, ugyancsak részvényes által gyakorolhatja. E jog gyakorolhatására megkívántatik azonban, hogy úgy a megjelenő és a meghatalmazott, valamint a meghatalmazott részvényes is nagykoru legyen. A szavazási jog csakis oly részvények alapján gyakorolható, melyek legalább 4 hét óta vannak a részvénykönyvben az illető nevére beírva. A részvények minőség mellett a részvények tényleges bírlálásának igazolása megkívánandó lévén, az ez okból csakis a közgyűlést 3 nappal megelőzően letett részvények alapján érvényesíthető a szavazási jog.
51. §. A törvényes képviselő, vagyis a gyámok és gondnokok kivételével minden meghatalmazott szabályszerű meghatalmazással tartozik képviselői minőségét igazolni.